

Input SP/VVD onafhankelijk onderzoek naar de Vrouwenopvang Blijf Groep Locatie IJmond

De SP en VVD hebben op 7 januari het verzoek ingediend in de commissie om een diepgaand vervolgonderzoek uit te voeren naar de Vrouwenopvang Blijf Groep Locatie IJmond waarbij de gemeenteraad opdrachtgever is en niet de Blijf Groep. De gemeente Haarlem is de centrumgemeente in deze kwestie en dient daarom haar controlerende taak alsnog op zich nemen door de uitvoer van een nieuw onderzoek waarin de reacties/ ervaringen van alle betrokken partijen worden meegenomen. De raad moet aan de hand van dit onderzoek de situatie bij de Blijf Groep locatie IJmond kunnen beoordelen en o.a. antwoord kunnen geven op de vraag hoe deze situatie onder de verantwoordelijkheid van onze wethouder heeft kunnen ontstaan. Op 14 januari heeft de commissie ingestemd op het voorstel voor een nieuw onafhankelijk onderzoek. Zoals op 14 januari is afgesproken dienen wij hierbij onze zienswijze op dit onderzoek in.

Inleiding

In het door de Blijf Groep uitgevoerde onderzoek is niet met alle klokkenluiders gesproken. Dit had o.a. met de opzet van het onderzoek en het vertrouwen van de klokkenluider in de onafhankelijkheid van dit onderzoek te maken. Hierdoor zijn ook niet alle beschikbare geluidsopnames en foto's meegenomen in het onderzoek. Later werden deze geluidsopnames alsnog beschikbaar gesteld maar werden deze afgewezen daar het onderzoek zich al in de afrondende fase bevond en de onderzoekster verdere vertraging niet wenselijk achtte.

Het is voor ons van belang dat alle door de klokkenluider(s) gedane beweringen worden onderzocht. Waaronder o.a. prostitutie, ongedierte, schurft, gevoel van onveiligheid, intimidatie door de Blijf Groep, verwaarlozing van de behoeften van kinderen, dreiging doorspelen informatie aan instanties zoals Jeugdzorg etc. (oftewel angst voor represailles bij indienen klachten of kritische houding) en het ontkennen dan wel bagatelliseren van de problematiek door de Blijf Groep en de dreiging met juridische procedures door de Blijf Groep naar critici waarbij de procedures betaald worden met overheidsmiddelen welke bestemd zijn voor de vrouwenopvang.

Deze vrouwen zijn afhankelijk van de Blijf Groep, hoewel ze hier vrijwillig verblijven is de Blijf Groep veelal een laatste optie. Daarom dient de Blijf Groep ten alle tijden een betrouwbare en veilige verblijfplaats te zijn waar deze vrouwen verder worden geholpen naar een vrije en veilige toekomst. De vraag is echter of de Blijf Groep deze veilige haven is geweest, door de overheid worden ze hier echter wel rijkelijk voor gesubsidieerd. Daarom dient ook onderzocht te worden of de Blijf Groep aan haar verplichtingen heeft voldaan. Werkt de door de Blijf Groep ingezette methodiek en is deze locatie daar wel geschikt voor? Uit het onderzoek van de Blijf Groep blijkt dat deze locatie eigenlijk niet geschikt is. Daarom is het ook van belang om de methodiek en de bedrijfsvoering van de Blijf Groep te onderzoeken. Worden de subsidiegelden wel optimaal ingezet? En voldoet de bedrijfsvoering aan standaard kwalificaties. De aanbevelingen uit het onderzoek van de Blijf Groep zorgen voor vraagtekens. Hadden deze aanbevelingen niet al tot de basiscompetenties moeten behoren van een vrouwenopvang? En is er daadwerkelijk een tekort aan Fte's?

Dat brengt ons tot slot op de rol van de gemeente. Voldoen wij als centrumgemeente wel aan onze verplichtingen en hadden wij eerder moeten of kunnen ingrijpen? Bieden wij als gemeente deze vrouwen wel de best mogelijke hulp of hebben we hierin tekortgeschoten? En welke controlerende instrumenten had de gemeente Haarlem in kunnen of moeten zetten? Waren wij zonder klokkenluider(s) ooit op de hoogte geweest van deze situatie? Accepteren wij dit in Nederland?

Wat de SP en de VVD betreft zal het onderzoek dan ook uit een drietal onderdelen bestaan:

- Onderzoek naar de beweringen van de klokkenluider(s)
- Het functioneren van de Blijf Groep locatie IJmond
- De rol van de gemeente Haarlem als centrumgemeente

Onderzoeksvraag en onderzoek voorwaarden

Het onderzoek van de Blijf Groep, welke door mevrouw Haanstra is uitgevoerd is geen onderzoek naar (eventuele) misstanden in de opvang van Blijf Groep, maar volgens het rapport zelf: *'De vraagstelling van dit onderzoek is gericht op wat Blijf Groep kan leren van de gebeurtenissen in het besef dat er altijd ruimte is voor verbetering in elke organisatie.'* (pag. 18).

Dat is volgens de SP en de VVD iets heel anders dan een onderzoek naar (eventuele) misstanden. Daarnaast is het onderzoek zeer beperkt van omvang en opzet en is er geen reconstructie van de gebeurtenissen. Wat de SP en VVD betreft dient dit onderzoek zich wel te richten op de (eventuele) misstanden en de beweringen van de klokkenluider(s). Daarnaast willen de SP en de VVD dat er ook gekeken wordt naar de rol van de gemeente Haarlem als centrumgemeente en het functioneren van de Blijf Groep locatie IJmond. Qua onderzoeksvraag denken wij daarom aan het volgende:

'Welke door de klokkenluider(s) gemaakte beweringen over misstanden bij de Blijf Groep locatie IJmond komen overeen met de werkelijkheid en welke rol spelen het functioneren van de Blijf Groep en de controlerende taak van de centrumgemeente Haarlem daarbij?'

Even belangrijk als de onderzoeksvraag zijn voor ons de onderzoek voorwaarden. Vanuit de betrokken partijen is namelijk veel kritiek geuit op de onderzoeksopzet van het onderzoek dat in opdracht van de Blijf Groep is opgesteld. De onderzoeker kreeg in haar opdracht maar 8 dagen de tijd om het onderzoek uit te voeren, hoe grondig kun je dan te werk gaan? Hierdoor werd niet met iedereen gesproken en werd zoals in de inleiding al is aangegeven uiteindelijk niks gedaan met de uiteindelijk aangeboden geluidsopnames. Daarnaast werden de opvattingen van de directeur van Femmes for Freedom overgenomen uit de media omdat er geen tijd meer was voor een afspraak. Gezien de betrokkenheid van Femmes for Freedom vinden wij dat in dit onderzoek alsnog gesproken dient te worden met deze organisatie.

Daarnaast dienen ook oud medewerkers gehoord te worden. De mogelijke misstanden zijn niet van gisteren. Het heeft lang geduurd voordat de klokkenluider(s) naar buiten traden. Daarom dienen ook de oud medewerkers meegenomen te worden in dit onderzoek.

Net als oud medewerkers dienen alle bewoners en oud bewoners de kans te krijgen om gehoord te worden. Bij deze gesprekken tussen de (oud) bewoners en de onderzoeker dienen geen medewerkers van de Blijf Groep aanwezig te zijn. Voor het vertrouwen in dit onderzoek is het van groot belang dat er geen schijn kan ontstaan dat de Blijf Groep betrokken is bij de onderzoeksopzet en hierdoor de vertrouwelijkheid in geding kan komen. Ook begeleiders van deze (oud) bewoners moeten de kans krijgen om gehoord te worden (hierbij valt te denken aan de bewindvoerders, gezin begeleiders etc.).

Daarbij dient er ook rekening mee gehouden te worden dat de (oud) bewoners het naar alle waarschijnlijkheid onwenselijk zullen vinden als deze gesprekken plaats vinden bij de Blijf Groep of in een Blijf woning. Oud bewoners kunnen het bijvoorbeeld prettiger vinden als deze gesprekken thuis plaatsvinden. Wij verzoeken de onderzoekers om rekening te houden met deze wensen en de vervoersmogelijkheden (en het budget daarvoor) van deze vrouwen. Bewoners moeten zich in dergelijke gesprekken veilig voelen om te zeggen wat ze willen. Vrouwen die nog in de opvang zitten zijn afhankelijk vooral als er sprake is van een onder toezicht stelling. Daarom moet er geheimhouding worden geboden (als dit gevraagd wordt).

Zoals gezegd dient het onderzoek grondig uitgevoerd te worden. Om deze grondigheid te kunnen waarborgen is het ons inziens onwenselijk om dit onderzoek door één persoon uit te laten voeren. In het onderzoek van de Blijf Groep werd mevrouw Haanstra ondersteund door medewerkers van de Blijf Groep (denk hierbij aan het maken van de notulen).

Daarvan mag in dit onderzoek absoluut geen sprake zijn daarom stellen wij voor dat dit onderzoek door meerdere personen wordt uitgevoerd zoals ook bij het onderzoek in Hilversum het geval was.

Bij het onderzoek naar het functioneren van de Blijf Groep locatie IJmond vinden wij dat er ook aandacht moet zijn voor de 'eigen kracht' methode. Bewoners zijn zeker in het begin zeer kwetsbaar en zeker tegenover hun ex-mannen werkt deze methode mogelijk averechts. Vanaf s 'middags vijf uur zijn er geen medewerkers aanwezig, waardoor bewoners geen verweer hebben als hun ex-man op bezoek komt of wanneer andere bewoners mannelijk bezoek toestaan. Wij vinden het erg belangrijk dat er wordt gekeken naar dit beleid. Dit betreft o.a. de fysieke veiligheid, hoe kunnen bijv. mannen in een beveiligd opvang komen zonder dat iemand dat gemerkt heeft.

In de inleiding is verder al aangegeven dat er bij het functioneren van de Blijf Groep niet alleen gekeken moet worden naar de ingezette methode maar ook naar het functioneren als gesubsidieerde instelling. Voldoet deze organisatie aan de kerncompetenties voor een vrouwenopvang? Maar het is ook belangrijk dat er wordt gekeken naar de houding van de Blijf Groep richting de klokkenluider(s) en de dreiging met juridische stappen. Waren deze dreigingen terecht en is er correct omgegaan met de klokkenluider(s).

In de inleiding is ook aangegeven dat wij het belangrijk vinden dat de rol van Haarlem als centrumgemeente wordt onderzocht. Hebben wij als gemeente gedaan wat wij moesten doen. Bieden wij deze vrouwen de meest optimale hulp en hebben wij onze controlerende taak wel naar behoren uitgevoerd.

Tot slot

Wij zijn ons ervan bewust dat alle fracties hun zienswijze en onderzoeksvraag zullen inleveren. Wij verwachten dan ook een terugkoppeling voordat het onderzoek van start zal gaan zodat wij hierop nog op- of aanmerkingen kunnen plaatsen.

Wij gaan er tot slot vanuit dat de onderzoekers alle tot nu toe beschikbare documentatie mee zullen nemen in dit onderzoek. Waaronder ook de gestelde vragen vanuit de raad en het verslag van de behandeling van dit onderwerp in de commissie.